

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo regionalno – investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama

NAZIV PROPISA

Nacrt Zakona o nevladinim organizacijama

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Važeći Zakon o nevladinim organizacijama („Službeni list CG“, br. 39/11 i 37/17), donesen 2011. godine, sa ključnim izmjenama iz 2017. koje su se počele primjenjivati 2018. godine, pokazao je u praksi ozbiljne nedostatke. Tokom sedam godina implementacije, identifikovani su brojni izazovi koji se odnose na tri međusobno povezane dimenzije: (1) normativno utemeljenje, (2) institucionalno funkcionisanje, i (3) upravljanje javnim sredstvima i saradnja sa nevladinim organizacijama (NVO).

Problemi su sistematizovani u šest tematskih oblasti koje zahtijevaju zakonodavne izmjene:

1. Neadekvatan i previše detaljan normativni okvir za budžetsko finansiranje programa i projekata NVO

Dosadašnja praksa primjene odredbi člana 32, posebno članova 32b i 32d, dovela je do različitih tumačenja u vezi sa ulogom komisija i starješina organa državne uprave u postupku ocjenjivanja i raspodjele sredstava, što je izazvalo pravnu nesigurnost i neujednačenu praksu među resorima.

2. Izostanak ključnih obaveznih rokova i procedura za raspodjelu sredstava, evaluaciju i monitoring

Na osnovu podataka iz Izvještaja o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata, koji je pripremljen u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama u 2023. godini, a koji je usvojen na sjednici Vlade 25. septembra 2024. godine, u 2023. godini, ukupno 725.779,60 EUR ostalo je neraspodijeljeno, najviše zbog činjenice da pojedini organi uprave nijesu raspisali javne konkurse, iako su sredstva bila planirana na budžetskim pozicijama ovih organa. Ovo ukazuje na potrebu za preciznim zakonskim rokovima i odgovornostima za sprovođenje postupka.

3. Ograničen obuhvat mogućnosti kofinansiranja programa i projekata NVO (samo EU fondovi)

Postojeće zakonsko rješenje prepoznaje mogućnost kofinansiranja isključivo za projekte podržane iz EU fondova, čime su zanemareni drugi međunarodni izvori, iako brojni značajni projekti dolaze upravo iz tih izvora.

4. Nepotpuna evidencija i nedigitalizovan proces registracije NVO

Zakon ne obavezuje organizacije da prijave pretežnu djelatnost, što onemogućava analizu po oblastima djelovanja, dok nepostojanje digitalnog registra usporava postupke i opterećuje i upravu i korisnike.

5. Neadekvatno uređen institucionalni okvir i slab nadzor

Iako postoji zakonska obaveza za sprovođenje monitoringa podržanih projekata/programa, u 2023. godini samo pet državnih organa je sproveo terenske posjete, dok su članovi komisija često opterećeni drugim redovnim poslovima i nijesu u mogućnosti kvalitetno da sprovedu kontrolne mehanizme. Kvalitetno praćenje projekata otežano je i činjenicom da članovi komisija iz redova državnih organa obavljaju i druge, redovne poslove pa se ovim poslovima objektivno teško mogu posvetiti u punom kapacitetu. Dodatno, dosadašnjim zakonskim rješenjima nije bilo prepoznato ključno savjetodavno tijelo za praćenje ovog Zakona i razvoja saradnje organa državne uprave i NVO, kao ni strateški dokument koji dugoročno utvrđuje mjere za unaprjeđenje pravnog, institucionalnog i finansijskog okvira za rad NVO.

6. Nepotpuna pravna sigurnost i transparentnost djelovanja NVO

Postupak registracije i statusnih promjena nije dovoljno precizan, a dosadašnja praksa ukazuje na potrebu dodatnog normiranja zaštite naziva, javnosti finansijskih izvještaja i usklađenosti sa standardima Manivala.

Koji su uzroci problema?

- Normativno preopterećen zakon, koji uključuje operativne procedure neprilagođene promjenjivim uslovima.
- Neusklađenost pojedinih odredbi, posebno onih koje regulišu nadležnosti komisija i odabir procjenjivača.
- Nedostatak zakonskih obaveza u pogledu rokova, evaluacije i izvještavanja.
- Nepostojanje pravne osnove za digitalizaciju i obavezu unosa ključnih podataka (pretežna djelatnost).
- Usklađivanje sa međunarodnim standardima (Manival) nije u potpunosti sprovedeno.
- Nedostatak institucionalnih mehanizama i instrumenata za obaveznu i koordinisanu primjenu postojećih procedura, što je dovelo do situacije da čak i uz zakonsku obavezu, monitoring i evaluacija nijesu sprovedeni u većini slučajeva, a prepoznati problemi nijesu nailazili

Koje su posljedice problema?

- Neujednačena praksa i pravna nesigurnost za NVO i državne organe u procesu dodjele sredstava.
- Kašnjenje i netransparentnost u postupku javnih konkursa.
- Nemogućnost evaluacije učinka projekata, što utiče na planiranje javnih politika.
- Onemogućeno kofinansiranje značajnog broja međunarodno podržanih projekata.
- Administrativne barijere za osnivanje i funkcionisanje NVO zbog nedostatka e-registra.
- Rizik od zloupotreba i reputacioni rizici za institucije koje raspolažu javnim sredstvima.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

- **Nevladine organizacije:** imaju otežan pristup sredstvima, suočene su s nejasnim procedurama i nejednakim tretmanom u raspodjeli javnih fondova. Takođe, organizacije iz južne i sjeverne regije Crne Gore su u znatno manjoj mjeri podržane (30, odnosno 82 projekta), u odnosu na centralnu regiju (181 projekat), što ukazuje na regionalne nejednakosti u pristupu sredstvima.
- **Državni organi:** preopterećeni sprovođenjem nejasnih i prekomplikovanih procedura, uz ograničene kapacitete za kvalitetan nadzor i evaluaciju.
- **Građani:** indirektno pogođeni slabijim kvalitetom usluga koje se realizuju kroz projekte NVO sektora, naročito u oblastima kao što su socijalna zaštita, ljudska prava, ekologija, kultura i zdravlje.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Zadržavanjem postojećeg zakona:

- Nastavila bi se pravna nesigurnost i neujednačena praksa kod sprovođenja konkursa.
- Digitalizacija sektora bi bila zaustavljena, što bi povećalo administrativne troškove i obeshrabilo nove inicijative.
- NVO bi bile demotivisane za povlačenje sredstava iz međunarodnih izvora, zbog nemogućnosti kofinansiranja.
- Izostala bi institucionalna odgovornost, jer ne bi bilo obaveze praćenja efekata finansiranih

aktivnosti.

- Onemogućilo bi se usklađivanje sa međunarodnim standardima (Manival, EU), što bi moglo imati šire političke i finansijske posljedice po državu.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ciljevi propisa

Opšti cilj:

Unapređenje ambijenta za djelovanje nevladinih organizacija kroz jačanje pravne sigurnosti, efikasnije upravljanje javnim sredstvima, digitalizaciju ključnih procedura i usklađivanje sa međunarodnim standardima.

Specifični ciljevi:

1. **Reforma normativnog okvira finansiranja NVO:** Premještanje operativnih procedura raspodjele sredstava u podzakonski akt radi većeg administrativnog kapaciteta, fleksibilnosti i usklađenosti s praksom EU.
2. **Uspostavljanje efikasnog i odgovornog sistema raspodjele sredstava:** Uvođenje obaveznog roka za donošenje odluka, jasnih kriterijuma, redovnog monitoringa i evaluacije učinaka.
3. **Proširenje mogućnosti kofinansiranja:** Omogućavanje podrške i za projekte finansirane iz drugih međunarodnih izvora, ne samo iz EU fondova.
4. **Digitalizacija procesa registracije i uspostavljanje e-Registra:** Uvođenje elektronskog sistema registracije i javno dostupnog digitalnog registra sa preciznim podacima o pretežnoj djelatnosti organizacija.
5. **Usklađivanje sa standardima Manivala i EU:** Uvođenje mehanizama kontrole, transparentnosti prihoda i nadzora nad korišćenjem javnih sredstava kroz finansijsko izvještavanje, zabrane i provjere za lica ovlaštena za zastupanje.
6. **Jačanje institucionalnog partnerstva između države i NVO:** Uspostavljanje novog Savjeta za saradnju, donošenje strategije i uredbe o korišćenju državne imovine od strane NVO.

Povezanost sa strateškim dokumentima:

Predloženi ciljevi u potpunosti su usklađeni sa:

- **Strategijom saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022–2026**, posebno sa strateškim ciljem: „*Osigurati dugoročno, pouzdano i kvalitetno partnerstvo između države i nevladinih organizacija sa ciljem kvalitetnih javnih politika i poboljšanih usluga građanima*“, te sa operativnim ciljem 1 i mjerom 1.1.
- **Akcionim planom za realizaciju strategije za period 2024–2026.**
- **Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu**, gdje je donošenje ovog zakona planirano za III kvartal.
- **Programom pristupanja Crne Gore EU**, u kojem je donošenje ovog propisa planirano za III kvartal 2025. godine, kao dio usklađivanja sa političkim kriterijumima i evropskim standardima u oblasti slobode udruživanja, dobrog upravljanja i participacije civilnog društva.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo“ opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Opcije za rješavanje problema i ostvarenje ciljeva

U skladu sa Vodičem za izradu RIA i metodologijom procjene uticaja propisa, razmatrane su tri opcije:

1. **Status quo (zadržavanje važećeg zakona):** Zadržavanjem postojećeg zakonskog okvira nastavili bi se već uočeni problemi, uključujući neujednačenu praksu u sprovođenju konkursa, izostanak evaluacije učinaka podržanih projekata, pravnu nesigurnost u pogledu uloge komisija i procjenjivača, ograničeno kofinansiranje te izostanak digitalizacije. Posebno bi bio onemogućen razvoj elektronskog registra i digitalne platforme za upravljanje javnim konkursima. Ova opcija bi zadržala postojeće barijere za NVO sektor i onemogućila kvalitetnu implementaciju postojećih strateških dokumenata.
2. **Neregulatorna opcija (unapređenje kroz obuke, smjernice i tehničku pomoć):** Iako bi neregulatorne mjere mogle doprinijeti boljoj implementaciji važećeg zakona (npr. dodatna edukacija članova komisija ili tehnička pomoć NVO), ne postoji pravni osnov za rješavanje ključnih problema identifikovanih u evaluacijama i praksi. Bez zakonskih izmjena ne bi bilo moguće:
 - uvesti obavezne rokove i evaluaciju,
 - proširiti mogućnosti kofinansiranja na projekte van EU fondova,
 - digitalizovati proces registracije i uvesti obavezne podatke o pretežnoj djelatnosti,
 - uspostaviti osnove za kontrolne mehanizme u skladu sa zahtjevima Manivala.
3. **Regulatorna opcija (donošenje novog zakona) – PREPORUČENA OPCIJA** Donošenje novog zakona omogućava:
 - izmještanje tehničkih i operativnih procedura raspodjele sredstava u podzakonske akte, čime se omogućava veća fleksibilnost,
 - uvođenje zakonskih obaveza monitoringa, evaluacije i rokova,
 - proširenje osnova za kofinansiranje na sve relevantne međunarodne izvore,
 - digitalizaciju registracije i uspostavljanje elektronskog registra,
 - jačanje kontrolnih i transparentnosnih mehanizama (nadzor, finansijsko izvještavanje, usklađenost sa međunarodnim standardima),
 - uspostavljanje institucionalnih okvira za saradnju (Savjet za saradnju, strateški dokumenti, nova uredba).

Obrazloženje preferirane opcije:

Obaveza donošenja novog zakona utvrđena je Programom rada Vlade i Programom pristupanja Crne Gore EU, ali je i suštinski opravdana sadržajem problema koji zahtijevaju temeljne zakonodavne intervencije. Samo regulatorna opcija omogućava uspostavljanje efikasnog, digitalnog, odgovornog i transparentnog sistema saradnje sa civilnim društvom i upravljanja javnim sredstvima, u skladu sa najboljim praksama EU i međunarodnim preporukama (Manival, FATF).

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i**

negativne uticaje, direktne i indirektne.

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Analiza uticaja

1. Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu (pozitivni i negativni, direktni i indirektni uticaji):

Predloženi propis će imati **pozitivan direktan uticaj** na:

- **Organe državne uprave**, posebno one koji učestvuju u programiranju i raspodjeli sredstava, kroz smanjenje administrativnog opterećenja, jasnoću procedura i uvođenje digitalnih alata;
- **Nevladine organizacije**, kroz pojednostavljene procedure registracije, obaveznu evaluaciju, digitalnu komunikaciju i širenje mogućnosti kofinansiranja;
- **Krajnje korisnike javnih usluga**, jer se kroz efikasnije partnerstvo države i NVO sektora očekuje poboljšanje kvaliteta i dostupnosti usluga.

Mogući indirektni pozitivni uticaji:

- Unapređenje javne uprave i povećanje transparentnosti rada;
- Ojačana društvena kohezija kroz kvalitetniju podršku zajednicama putem NVO;
- Jačanje povjerenja javnosti u proces raspodjele sredstava.

Negativni uticaji:

- Moguće kratkoročno opterećenje organa uprave i NVO zbog prilagođavanja novim procedurama i digitalnim sistemima.

2. Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (posebno malim i srednjim preduzećima):

Predloženi propis **neće stvoriti dodatne troškove za građane i privredu**, uključujući mikro, mala i srednja preduzeća. Naprotiv, njegovom primjenom se očekuju:

- **Značajne uštede za NVO i državne organe.** U 2024. godini podnijeto je 1.496 zahtjeva za registraciju i izdavanje uvjerenja, sa prosječno 20–30 stranica po predmetu. Time je potrošeno više od 38.000 listova papira.

Redni broj	Naziv upravne stvari	Ukupan broj pokrenutih upravnih postupaka po zahtjevu stranke
1	Upis u Registar NVO (u prosjeku 30 listova papira)	856x30=25.680
2	Izdavanje uvjerenja o podacima iz službene evidencije (u prosjeku 20 listova papira)	640x20=12.800
Ukupno		1496

- **Uštede u postupku prijava na konkurse:** U 2023. godini podnijeto je 848 projektnih prijava u tri primjerka sa minimalno 30 strana – ukupno 76.320 listova papira. Novi sistem omogućava

digitalnu dostavu prijava.

Broj javnih konkursa u 2023. godini	Ukupan broj prijavljenih projekata (u tri primjerka sa najmanje 30 strana)
25	$848 \times 3 = 2544 \times 30 = 76.320$

- **Dodatne uštede** se odnose na kancelarijski materijal, tonere, poštanske troškove i fizičko arhiviranje dokumentacije.

3. Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti:

Da. Pozitivne posljedice višestruko nadmašuju eventualne troškove.

- Troškovi razvoja e-Registra već su **pokriveni projektom UNDP-a**;
- Ministarstvo je u fazi obezbjeđivanja sredstava za digitalnu platformu za upravljanje konkursima;
- Smanjeni su operativni troškovi i za NVO i za javnu upravu, a povećana transparentnost i efikasnost opravdavaju reformu.

4. Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija:

Ovaj propis **ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata**, ali:

- **Precizno uređuje uslove** pod kojima nevladine organizacije mogu **neposredno obavljati privrednu djelatnost**;
- Time doprinosi transparentnosti i pravnoj sigurnosti u pogledu ekonomske aktivnosti NVO.

5. Procjena administrativnih opterećenja i biznis barijera:

Predloženi zakon će:

- **Smanjiti administrativna opterećenja** kroz digitalizaciju procesa registracije, prijave na konkurse i komunikaciju između NVO i uprave;
- **Eliminisati biznis barijere** koje su proisticale iz nejasnih pravila o dozvoljenim djelatnostima NVO, ograničenju kofinansiranja i nepostojanju digitalnog servisa.

Očekuje se da će zakon imati **neto pozitivan efekat** na ukupno upravno, administrativno i finansijsko opterećenje za sve relevantne subjekte.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;

- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

Procjena fiskalnog uticaja

1. Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Za implementaciju ovog propisa neophodno je obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od **0,6% tekućeg godišnjeg budžeta**, i to:

- 0,4% za finansiranje projekata i programa u oblastima od opšteg interesa;
 - 0,1% za finansiranje projekata i programa u oblasti zaštite lica sa invaliditetom;
 - 0,1% za kofinansiranje projekata i programa koje podržavaju EU i drugi međunarodni izvori.
- Pored toga, potrebna su sredstva za rad Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija.

2. Da li je obezbjeđenje sredstava jednokratno ili višegodišnje?

Obezbjeđenje sredstava je **kontinuirano**, odnosno planira se **na godišnjem nivou** u budžetu države. To uključuje:

- godišnje budžetske transfere za finansiranje i kofinansiranje;
- naknade za članove Savjeta, koje se određuju u skladu s propisima Vlade i ne mogu preći 50% prosječne bruto zarade.

3. Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?

Ne. Implementacijom ovog propisa **ne nastaju međunarodne finansijske obaveze**.

4. Da li su potrebna sredstva već obezbijeđena ili planirana u budžetu?

Da. Sredstva za finansiranje i kofinansiranje NVO projekata u iznosu od **0,5% budžeta** već su obezbijeđena za tekuću godinu, i redovno se planiraju u budžetu od 2018. godine.

5. Da li će podzakonski akti stvoriti dodatne finansijske obaveze?

Da. Donošenje zakona prati izrada **tri podzakonska akta**:

- Uredba o finansiranju programa i projekata NVO;
- Uredba o kofinansiranju projekata podržanih iz EU i drugih izvora;
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra NVO.

Finansijske obaveze proističu iz prve Uredbe i odnose se na:

- naknade za članove komisija,
- naknade za ocjenu projektnih prijedloga – **50 EUR bruto po projektu ili programu**.

6. Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Ne. Ne očekuje se direktan prihod za budžet, ali će se ostvariti **neposredne koristi za kvalitetniju implementaciju javnih politika i racionalnije korišćenje budžetskih sredstava**.

7. Metodologija korišćena za obračun fiskalnih izdataka i prihoda:

Procjena je izvršena na osnovu:

- dosadašnjih iznosa iz budžeta za NVO sektor (2018–2023);
- podataka o stvarnim troškovima registracije i projektnih prijava;
- analiza potreba za uspostavljanje Savjeta;

- prakse drugih savjetodavnih tijela u pogledu naknada.

8. Problemi u preciznom obračunu fiskalnog uticaja:

Jedini element koji nije preciziran je **tačan iznos naknada za članove Savjeta**, koji će biti naknadno utvrđen u skladu sa uredbom Vlade.

9. Primjedbe Ministarstva finansija:

Do trenutka finalizacije ovog obrasca **nije bilo primjedbi Ministarstva finansija** na nacrt propisa. Kada i ako budu dostavljene, biće razmotrene i ugrađene u konačnu verziju propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, obrazložiti

Konsultacije zainteresovanih strana

1. Korišćenje eksterne ekspertize:

Za izradu ovog Zakona obezbijeđena je stručna podrška eksperata angažovanih u okviru projekta *Tehnička podrška Vladi za unapređenje saradnje sa civilnim društvom u Crnoj Gori*, koji finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Ekspertiza je obuhvatila analizu evropskih praksi i preporuka relevantnih međunarodnih organizacija i institucija.

2. Konsultacije sa zainteresovanim stranama:

U fazi izrade početne radne verzije zakona, sprovedene su **preliminarne konsultacije** koje je organizovalo Ministarstvo javne uprave, kao pravni prethodnik nadležnog ministarstva. Nakon preuzimanja dokumentacije, 23. oktobra 2024. godine, organizovan je **ciljani konsultativni sastanak** u Evropskoj kući sa predstavnicima nevladinih organizacija.

Tokom konsultacija razmatrani su konkretni problemi i iskustva NVO sektora u vezi sa:

- administrativnim opterećenjima,
- pristupom finansiranju i kofinansiranju,
- digitalizacijom,
- pravnom sigurnošću u pogledu obavljanja djelatnosti i statusnih promjena.

Nakon usvajanja Nacrta zakona, biće organizovana **javna rasprava** u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, tokom koje su planirana **tri tematska okrugla stola** širom Crne Gore. RIA obrazac biće integralni dio materijala objavljenih na javnoj raspravi.

3. Glavni rezultati konsultacija i prihvaćene/odbijene sugestije:

Većina sugestija dobijenih tokom ciljanih konsultacija sa NVO sektorom bila je fokusirana na:

- potrebu za većim učešćem civilnog društva u izradi zakona,
- jasno normiranje prava i obaveza,
- digitalizaciju procesa prijave i registracije,
- proširenje mogućnosti kofinansiranja i fleksibilnijih uslova konkursa,
- jačanje transparentnosti u radu komisija i vrednovanju prijava.

Veliki broj prijedloga je prihvaćen i **ugrađen u nacrt zakona**, naročito u dijelu:

- redefinisanja sistema finansiranja i evaluacije;

- digitalizacije registra i komunikacije između NVO i uprave;
- unaprjeđenja zakonskog statusa i djelatnosti NVO;
- osnivanja Savjeta za saradnju.

Sugestije koje nijesu mogle biti uvažene odnosile su se uglavnom na:

- zahtjeve koji nadilaze zakonski okvir i spadaju u budžetska ili strateška pitanja;
- prijedloge koji nijesu u skladu sa preporukama Manivala i međunarodnim standardima.

Sve primjedbe i komentari koji budu dostavljeni tokom javne rasprave biće pažljivo analizirani od strane Radne grupe i ekspertskog tima, uz jasno obrazloženje koji su prijedlozi prihvaćeni, a koji nijesu, sa relevantnim razlozima.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

1. Potencijalne prepreke za implementaciju propisa:

U ovom trenutku nije predviđeno postojanje značajnih prepreka za sprovođenje zakona. Ipak, moguće tehničke ili organizacione barijere (npr. kašnjenje u digitalizaciji eRegistra ili obuke za evaluaciju) biće adresirane pravovremenim koordinacijama između institucija.

2. Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa:

- Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama vršiće kontinuirani nadzor nad sprovođenjem propisa;
- Biće uspostavljen sistem inspekcijskog i finansijskog nadzora;
- Biće obezbijeđene obuke i smjernice za članove komisija i službenike uključene u postupke dodjele sredstava;
- Godišnje će se izrađivati izvještaji o sprovođenju javnih konkursa, uključujući podatke o evaluaciji i efektima finansiranih projekata.

3. Glavni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva (SMART):

Cilj	SMART indikator	Izvor podataka	Ciljana vrijednost
Digitalizacija registra	% registracija i izmjena podnesenih putem eRegistra	eRegistar, godišnji izvještaj Ministarstva	min. 90% do kraja 2026.
Transparentno i pravovremeno finansiranje	% realizovanih javnih konkursa u odnosu na planirani broj	Godišnji izvještaj o konkursima	min. 95% realizovanih konkursa godišnje
Efikasnija raspodjela sredstava	Prosječan broj dana od zatvaranja konkursa do donošenja odluke	Administrativna evidencija Ministarstva	smanjenje sa prosj. 90 na ≤ 60 dana
Monitoring i evaluacija	% organa državne uprave koji su sproveli evaluaciju podržanih projekata	Izvještaji o konkursima i evaluaciji	≥ 70% u prvoj godini, ≥ 100% do 2026.
Širenje mogućnosti kofinansiranja	Broj kofinansiranih projekata koji su ugovoreni iz ne-EU izvora	Evidencija Ministarstva	min. 30 u prvoj godini

4. Odgovorna institucija za monitoring i evaluaciju:

Nadzor nad sprovođenjem zakona, uključujući prikupljanje i analizu podataka, kao i evaluaciju učinaka, biće u nadležnosti Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Ministarstvo će:

- izraditi godišnji izvještaj o sprovođenju zakona,
- analizirati realizaciju javnih konkursa i efekata programa,
- pratiti funkcionisanje eRegistra i učinak Savjeta za saradnju sa NVO,
- predlagati izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata na osnovu evaluacije.

Podgorica, 25. jul 2025. godine

MINISTAR
Ernad Suljević

